

гравюри, І.Мигура, М.Карновський, Г.Левицький, а також І.Ширський - гравер барокко, викладач курсу поетики, іконописець, будівник монастиря в Любечі.

Навіть ті вихованці академії, які не були професійними художниками, уміли добре малювати з натури. Наприклад, знаменитий український мандрівник Василь Григорович-Барський свої щоденники проілюстрував контурно-штриховими малюнками, перебуваючи у 1733 р. в Дамаску, для антіохійського патріарха Сильвестра намалював велику картину, що зображує місто Антіохію та вигравірував дві дошки для друкування дозволувальних грамот.

Традиційними осередками розвитку гравірувальної справи в Україні були друкарні й монастирі. Академія не мала власної друкарні й граверні, але характером своєї діяльності була зв'язана з усіма стадіями книго- і гравюровиробництва. Це впливало з самого унікального статусу Києво-Могилянської Академії. Адже вона сполучала в собі риси трьох установ: університету, академії наук і академії мистецтв. Роль закладу у розвитку українського образотворчого мистецтва найменш вивчена, але далеко не найменш важлива, бо в колегії заховуються коріння багатьох своєрідностей мистецтва і, зокрема, його київської школи.

Іванов О.А., спудей,
факультет економіки НФ НаУКМА

ПЕТРО МОГИЛА І ТОГОЧАСНА ІСТОРИЧНА НАУКА

Розвиток історичної науки першої половини XVII ст. був обумовлений історичними умовами того часу: потребою в національному захисті, треба було щось протиставити полонізації, католизації.

Історія-виразник духовних цінностей народу. В тогочасних жанрах простежувалися історичні міркування: проповіді, полемічна, історико-біографічна література, панегірики, літописи, хроніки.

Щодо полемічних творів, то П.Могила брав участь у написанні творів Н.Копистенського, І.Борецького. П.Могила, сам виступав як персонаж панегіриків Копистенського. П.Могила і М.Сакович широко показували Запоріжжя як взірець мужності.

П.Могила підтримував написання хронік, літописів (зокрема Густинського), збирання фактичного матеріалу тощо.

П.Могила залучив до роботи у створеній ним Академії відомих істориків (І.Гізель, Л.Баранович, С.Яворський, І.Галатовський та ін.). Він збирав бібліотеку, котра стала величезною джерельною базою Академії (лише Ф.Сафонович використав з цієї бібліотеки більше 100 джерел). Окрему увагу П.Могила приділяв збиранню козацьких літописів (Самовидець, Г.Грабянка, С.Величко), та інших цікавих документів.

П.Могила виступав як реставратор і пошукувач старожитностей, пам'яток мистецтва: керував розкопками Десятинної церкви, реставрацією Софійського собору, церков і монастирів у Києві, Луцьку, Турині, Куп'яничах. Допоміг А. Кальнофойському розшифрувати написи на стінах Лаври, Софії. Очевидно, у цьому зв'язку, С.Почаський у панегірику на честь Могили на перше місце ставить Клію.

У творах Могили - через призму історичних прикладів - відображено виховання патріотизму, любові до Вітчизни, історик повинен бути мужньою людиною, бо мусить говорити лише правду. Доводить, що історія - це і наука, і мистецтво.

Він запровадив систему викладання історії у КМА (з другої половини XVII ст. викладалася як самостійний предмет). Залучив до співпраці з Академією автора "Синопису", що став першим підручником з історії (І. Гізель).

Зі стін заснованої П.Могилою академії вийшли такі знамениті в подальшому українські історики, як Ф.Сафонович, Самовидець, Г.Грабянка, С.Величко, Ф.Прокопович, П.Симоновський, В.Рубан, В.Григорович-Барський, А.Денисов, М.Бантиш-Каменський, М.Берлинський (історія Києва) та багато ін.

Насиров А., спудей,
факультет комп'ютерних технологій МФ НаУКМА

РОЛЬ КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ У МИСТЕЦТВІ РЕНЕСАНСУ В УКРАЇНІ

Розглядаючи українське мистецтво XVI-XVII ст., в першу чергу потрібно звернути увагу на вплив епохи Ренесансу Європу, де він почався трохи раніше. У зв'язку з встановленням нових буржуазних відносин та покращанням умов життя європейське мистецтво завдяки новим гуманістичним принципам зробило тему людини, тему її гармонійної єдності зі світом основною, що надало йому антропоцентричного забарвлення. Як у Європі, так і в Україні носіями авангардних гуманістичних ідей була інтелігенція, яку підтримували широкі маси городян-ремісників. Це обумовило швидке зростання кількості міст, а також кількості ремісничих професій.

Але ж Україна зустріла Ренесанс у незрілих соціально-політичних умовах. Активна визвольна боротьба та численні повстання сприяли швидкому розповсюдженню гуманістичних ідей, багато з них було запозичено у польської організації "Краківський гурток гуманістів". У цей час із Західної України спостерігається вплив інтелектуальних та мистецьких сил у Київ (завдяки тяжким умовам творчої діяльності.). І Київ стає національним, ідейно-політичним та культурним центром, а Київська академія відіграє роль осередку, в якому ці інтелектуальні сили шліфувалися, визначався напрям мистецтва та розумової роботи.

На превеликий жаль, чимало з духовних надбань академії не збереглося, і про естетичні засади, що побудували там, ми можемо судити лише по нечисленним пам'ятникам мистецтва - архітектури, малярства, книжкової мініатюри та гравюри. І тільки в такий спосіб нам стане зрозуміла винятково важлива роль академії у встановленні реалістичного мистецтва, мистецтва Ренесансу.

Основні образи епохи Ренесансу в Україні були запозичені в античному мистецтві, а також в мистецтві Київської Русі (що надало мистецтву